

כההגורט בן ינאי נתן קולו בניעמה הקניס וגדלו לפיו והניח אצבעו בין הנימים והיו אחיו הכהנים נרתעים לאחוריה מכת עימה.

בן קמזר נטל ר' קולמוסיס בין אצבעותיו וכתב תיבה של ד' אותיות בכת אחת, אמרו לו מדוע אינך מלמד את חכמתך ולא מצא תשובה, וכל האחרים מצאו תשובה, ועל הראשונים נאמר זכר אדיק לברכה, ובעל אן קמזר וחביריו נאמר שם רשעים ירקב שתעלה רקובית בשמים, שלא יקריאה על שמם, והביא שואל שהיה מעשה בילד דואג בן יוסף שאמו מרדה אותו בשפתים והביאה משקלו זהב להקדש וכטאבר האויב טתחה אתו ואכלתו וקנת עליה ירמיהו אם תאכלנה נשים פרים עוללי טיפוחים, ורוח הקודש השיבה אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא, והוא נקרא ע"ש רשע אך באמת לא היה לו סוף טוב.

ר' אלעזר אומר שצדיק נזכר מעצמו על מעשיו שכתוב זכר צדיק לברכה, ואילו רשע נזכר ע"י חבריו שכתבו שם רשעים בלשון רבים,

רבינא אמר לאחד שהיה מסדר אגדות לפניו מניין מה שאומרים זכר צדיק לברכה אמר לו שזה פסוק מפורש במשלי, אך שאל אותו מניין מקור לכן מהתורה, אמר לו שכתוב וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה ואברהם היה יהיה לגוי גדול, שהזכירו וברכו, ושאל רבינא מניין המקור ששם רשעים ירקב אמר לו שגם זה פסוק מפורש, אמר רבינא מניין המקור לכן מהתורה, אמר לו שכתוב ויאהל עד סדום ואח"כ כתוב ואנשי סדום רעים וחטאים,

ר' אלעזר אומר שיש צדיק שגור בין רשעים ולא למד ממעשיהם וזה עובריה שגור עם איובל ואחאב, ורשע גור בין צדיקים ולא למד ממעשיהם זה עשו, ועוד אמר ר' אלעזר שמהכרחה של הצדיקים לומדים קלה לרשעים שכתוב על אברהם כי ידעתי למען שא יצוה את בנו ואח"כ כתוב ועתק סדום ועמורה כי רבה, ומקלה של הרשעים לומדים ברכה לצדיקים שכתוב ואנשי סדום רעים וחטאים ואח"כ כתוב וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו, ועוד אמר ר' אלעזר שהעולם נברא אפילו בשביל צדיק אחד שכתוב וירא אלוקים את האור כי טוב וטוב הוא צדיק שכתבו אמרו צדיק כי טוב.

עוד אמר ר"א ימלא דבר מתלמודו גורם גלות לגלות לבניו שכתוב ותשכח תורת אלוך אשכח בניך גם אני, ור' אבהו אמר שמורידים אותו מגדולתו שכתוב גם אתה הדעת מאסת ואמאך מכהן ל'.

ר' יוחנן אמר שצדיק לא נפטר מהעולם אם לא נולד צדיק כמותו שכתוב וזרח השמש ובא הישמש ועל אלה כבהה שמשו של עלי וזחה שמשו של שמואל.

עוד אמר ר' יוחנן שה' ראה שצדיקים מועטים שאלם בכל דור, שכתוב כי לה' מצויק ארץ וישת עליהם תבל, והעולם מתקיים אפילו בשביל צדיק אחד שכתוב צדיק יסוד עולם ור' חייא בר אבא למד את זה מהפסוק רגלי חסידיו ישמור וכתוב חסידו בלי ר'.

ר' יוחנן אמר שאם עברו רוב שנותיו של אדם ולא חטא אף לא יחטא שוב, שכתוב רגלי חסידיו ישמור ואצל ר' שילא אמרו שאם בא ליד אדם עבירה פעמיים ולא חטא לא יחטא שוב שכתוב רגלי חסידיו ישמור.

ר"ל למד מהפסוק אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן שאם אדם רוצה להטמא פותחים לו והבא להטהר מסייעים לו, ולמדו אצל ר' ישמעאל משל לאדם שמוכר נפט

דף לט ואפרסמון שאם מגיע אדם למדוד נפט אחרים לו מדוד לצמך, אך אם בא למדוד אפרסמון ואפרסמון לו המתן ונמדוד ענך שנכתב יחד, ועוד שנה ר' ישמעאל שבעיה מטמטמת הלב שכתוב אל טמאום בהם ונטמאתם בס, ולא קוראים ונטמאתם אלא ונטמטם, ושנו חכמים שהטמא עצמו מטמא אתו הרבה וכן אם נטמא מלמטה מטמאים אותו מלמעלה כעוה"ז מטמאים אותו לעוה"ב ומצד שני דרשו מוהתקדשתם הייתם קדושים שאם מקדש עצמו מטמא אתו הרבה מלמטה מקדשים אותו מלמעלה, קידש עצמו כעוה"ז מקדשים אותו לעוה"ב.

פרק טרף בקלפי

משנה ככה"ג הפך בקלפי והעלה ב' גורלות אחד כתוב בו לה' והאן כתוב בו לעזאל הסגן עמד בימינו וראש בית אב לשאלו אם גורל ה' עלה בימינו אומר אשך כהן גדול הגבה ימיני ואם עלה בשמאלו ואמר לו שאלו ב' גורלות אלו ששערים ואומר לה' חטאת, ולר' ישמעאל אומר רק לה' וכולם עונים אחריו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד **גמרא** ככה"ג מהפך בקלפי כדי שלא יכוון לקחת הגורלות, לר' אבהו הקלפי היתה מעץ ושל חול מחזיקה רק ב' ידים, ורבינא אומר שמוכן מדוע החזיקה רק ב' ידים כדי שלא יכוון לקחת את מדוה או קבדשה ואמר רבא כי לא עושים כלי שרת מעץ ולא עשאוה מכסף או זהב שהתורה חסה על ממונם של ישראל,

ר' יהודה אמר בשם ר"א שהסגן וכה"ג מכניסים ידיהם לקלפי ואם עלה ה' בימינו של כה"ג אומר לו הסגן אישך כהן גדול הגבה ימיני ואם עלה בימינו של הסגן ראה בית אב אומר לכה"ג אומר דברך והסגן אומר לו שאלו ב' גורלות אלו ששערים ודעתו, ונחלקו ר"א והתנא של המשנה האם עדיף ששל ה' יצא בימינו או שאין הבל בין ימין הסגן לשמאלו של כה"ג ור' חנינא סגן הכהנים הוא שחולק על ר"א שהוא אומר שמה שהסגן מימין כה"ג כל שאם יאירע לו פסול יכנס הסגן תחתיו ולר"א הסגן גם מוציא את הגורל.

כל מ' שנה ששימש שמעון הצדיק לא עלה גורל ה' בשמאל, ואח"כ לפעמים עלה בשמאל וכן בימי שושלת היה לשון של הזרות מלבין ואח"כ לעתים הלבין ולעתים לא הלבין, ובימינו לא ככה נר מערבי ואח"כ ככה לעתים, וכן בימינו היה עשן המערכה מתגבר מעצמו ולא היוצרכו להביא עצים ואח"כ לעתים לא היה מתגבר והוצרכו להביא עצים ובימינו היתה ברכה בעומר ובלחם הפנים וכל כהן שקיבל כזית לעתים אכל ושבטו לעתים השאיר ואח"כ נשללה קלה וכל כהן קיבל כחול והצנועים משכו מנו ידיהם והגורגנים נטלו ואלו היה מעשה שכהן אחד נטל חלקו וחלק חבירו וקראו לו בן חמצן עד מותו **עמוד ב** וחמצן הוא חטיפה כמו שכתוב אלוך פלטיני מיד רשע מכף מעורל וחומץ, ורבא למד מהפסוק אשרו חמוץ לא כתוב אשרו חומץ.

בשנה שנפטר בה שמעון הצדיק אמר שימות שנה זו אמרו לו מניין אתה יודע, אמר שתמיד הודמן לי זקן אחד בקדש הקדשים שהיה לבוש לבן ונכנס ויצא עמי, והשנה היה לבוש שחורים ונכנס ולא יצא עמי, אחר ההג קלה ז' ימים ומת ומאז נמנעו הכהנים מלבוך בשם.

מ' שנה קודם החורבן לא היה גורל עולה בימינו ולא היה מלבין לשון של הזרות וככה נר מערבי ודלתות ההיכל היו נפתחים מעצמם עד שגער בהם ר' יוחנן בן זכאי היכל היכל מדוע אתה מבעית עצמך עם שידוע שסופך להחריב וזכריה כבר התנבא עליך פתח לבנון דלתך ותאכל אש בארזיך, ור' יצחק בן טבליא מבאר שנקרא לבנון שהוא מלבין עוונותיהם של ישראל, ורב זוטרא בר טוביה מוסיף שנקרא יער הלבנון שכמו שיער מבלבב כך בביהמ"ק היה לבלוב אילן כמו שאמר ה' וקנעתי שששלמה בנה את ביהמ"ק נטע מיני מגדים של זהב והיו מוציאים שירות בזמנם וכפושבה בהם הרוח נשרו הפירות כמו שכתוב ידעתי כלבנון פרוי ומהם התפרנסו הכהנים, וכשנכנסו הנכרים להיכל יבשו שכתוב ופרח לבנון אומלל והקב"ה עתיד להחזיר לנו כמו שכתוב פרוח תגאל ותגאל אף גילת ורנן כבוד הלבנון ניתן לה.

כה"ג הזכיר את השם י' פעמים: ג' ביריד ראשון וג' ביריד שני וג' בשעיר המשלח, ואחד בגורל, וכבר אמר אנא ה' ונשמע קולו ביריחו המרחק מיריחו לירושלם י' פרסאות וציר דלתות ההיכל נשמע במרחק ח' תחומי שבת והעזים שביריחו היו מתעטשות מריח הקטורת, והנשים שביריחו לא היוצרכו להתבשם בגלל ריח הקטורת, וכלה בירושלים לא היתה צריכה להתקטש בגלל ריח הקטורת, ור' יוסף בן דולגאי אמר שעזי אביו בהרי מכמר היו מתעטשות

מריח הקטורת ור' יהושע בן קרחה אמר שאמר לו זקן אחד שהריח ריח קטורת מכתלי מקדש שילה.

ר' ינאי אומר שלהעלות הגורל מהקלפי מעכב אך לא מעכב להניח על השערים, ולר' יוחנן גם להעלות אינו מעכב, ולא נחלקו לר' יהודה שדברים הנעשים בחוץ אינם מעכבים ביהו"כ ונחלקו לר' חמיה שדברים שנעשים בבגדי לבן בחוץ מעכבים עם גם עליית הגורל מעכבת, ללישנא בתרא לר' חמיה ודאי מעכב, ונחלקו לר' יהודה, שלר' יוחנן העלייה אינה מעכבת, ולר' ינאי עליית הגורל מעכבת שכתוב פעמים אשר עלה, וישנה ברייתא שמצוה להגדיל ואם לא הגדיל כשר וללישנא קמא ברייתא זו היא כר' יהודה שאין דבר המעכב בחוץ

דף מ אך ללישנא בתרא לר' יוחנן זה מוכן כי לר' יהודה אין מה שמעכב בחוץ אך לר' ינאי עניין הגורל מעכב בחוץ ויש לומר שהוא יגרס בברייתא הזו שמצוה להניח.

אך ישנה ברייתא נוספת שאומרת שמצוה להגדיל ולהתודות, ואם לא הגדיל והתודה כשר, ואין לגרס כאן להניח, כי כתוב בסופא שר"ש אומר שאם לא הגדיל כשר אך אם לא התודה פסול, ואין לומר שלא הגדיל הכוונה לא הניח כי א"כ ר"ש סובר שהגדלה מעכבת, ויש ברייתא שאומרת שאם מת אחד מהשערים לר"ש מביא אחר בלי הגדלה, ויש לומר שר"ש לא הבין דברי רבנן והוא אומר להם שאם הגדלה היא כמשמעה אני חולק רק בירודי אך אם אתם מתכוונים להנחה אני סובר שגם היא אינה מעכבת כלל, וישנה ברייתא שפר מעכב את השעיר ושעיר לא מעכב את הפר במתנות שבפנים ופר מעכב הכוונה שאם הקדים את מעשה השעיר לפר לא עשה כלום, וא"כ מה שפר לא מעכב השעיר אם נפרש שהקדים את מתנות הפר בפנים קודם השעיר ודאי שזה מעכב כי כתוב חוקק, אלא הכוונה שהקדים מתנות הפר קודם הגדלה וכמו שהסדר אינו מעכב כך ההגדלה עצמה אינה מעכבת, ויש לדחות שמצוה שהקדים את מתנות הפר במתנות קודם שנתן מתנות השעיר בהיכל ודעת ר' יהודה שדברים שנעשים בבגדי לבן בחוץ אינם מעכבים, אך אין לפרש כך, כי כתוב מפורש מתנות שבפנים אלא ר' ינאי יפרש ברייתא זו כדעת ר"ש שהגדלה אינה מעכבת או שהברייתא כר' יהודה והסדר אינו מעכב אך הוא מודה שהגדלה מעכבת. **עמוד ב** ונחלקו לשיטתם בברייתא שכתוב יעמד חי ולר' יהודה זקוק לעמוד חי עד מתן דמים של חבירו, ולר"ש עד שעת יודיו ונחלקו בפסוק לכפר שלר' יהודה מדובר בכפרת דמים כמו שכתוב בהמשך וכלה מכפר את הקודש שזה כפרת דמים ולר"ש הפסוק הזה מדבר בכפרת דברים,

ישנה ברייתא ששאלו תלמידי ר"ע אם עלה הגורל בשמאל אם יכול להחזיר לימין, ואמר ר"ע שלא יתנו מקום לצדוקים לדרות בהם, ששאלו בדין כמו שכתוב, ומשמע שילולא כן היה מעכב ואם נאמר שהגדלה מעכבת א"כ אם עלה הגורל בשמאל נקבע כך, וא"א להחזיר, ורבא מבאר ששאלתם היתה שאם עלה הגורל בשמאל האם יחזירו את הגורל עם השעיר לימין, ואמר להם שלא יתנו מקום לצדוקים לדרות, וישנה ברייתא שדורשת שאם היה כתוב אשר עליו היינו מבינים שצריך להניח עליו אך כתוב אשר עלה עליו לומר שמספיק להעלות, ומשמע שזה מצוה להעלות ולא מסתבר שהנחה אינה מצוה, אלא שבא לומר שהגדלה מעכבת והנחה לא, ומבאר רבא שהכוונה בברייתא שאם היה כתוב אשר עליו היינו דורשים שניחנו עליו עד שהשחטה קמ"ל שמספיק רק כשעלה הגורל,

וישנה ברייתא שדורשת הפסוק ועשהו חטאת שרק הגורל עושהו חטאת ולא השם שלא לדורש ק"ו שבכל קרבן קידש השם והגורל אינו מקדש א"כ במקום שהגורל מקדש ודאי שהשם יקדש, ואומר הפסוק ועשהו חטאת שרק הגורל מקדשו,

דף מא וחסם ברייתא בספרי היא כדעת ר' יהודה וא"כ הוא סובר שהגדלה מעכבת.

רב חסדא אומר שקנים מתפרשות לחטאת או עולה בלקיחת בעלים או בעשיית כהן, ומבאר רב שימי בר אבוי בטעמו, שכתוב ולקחה ועשה שלקחה או עשייה קובעות. אך קשה מהברייתא שכתוב בשעיר הגורל קובע והוא לא שעת לקיחה ולא שעת עשייה, ורבא מבאר בברייתא שלומדים שבשאר קרבנות הגורל אינו מקדש כלל, אך השם מקדש או בשעת עשייה או בשעת לקיחה, ושעיר שהגורל מקדש ואינו שעת עשייה או לקיחה ודאי שיקדש השם בשעת לקיחה או עשייה ואומר הפסוק ועשהו חטאת שרק הגורל עושהו חטאת.

ויש להביא ראיה מטמא מקדש עני שהפריש מעות לקינו והעשיר, ואח"כ פירש מה לחטאתו ומה לעולתו יוסיף ויביא חטאתו מדמי חטאתו אך לא יוסיף להביא עולה מדמי עולתו, ורואים שקובע אף שאינו שעת לקיחה או עשייה, ורב ששת דוחה שר' הושעיא אומר שמטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני לא יצא וא"כ אין קבע אם לא יצא, אלא הקביעות היא שכבר אמר בענייתו וא"כ גם עני שעשיר קבע כבר בענייתו בשעת הפרשה, ולרב חנא שאמר בסוף ר' יאשיהו שעשיר שהעני של עני יצא אף שאינו שעת עשייה או לקיחה **עמוד ב** צריך להוסיף ואח"כ לקח ואמר.

מה שכתוב בברייתא שאם לקח מוסיף ומביא חובתו, לכאורה הכוונה שפודה אך יש לדחות שאין לעוף פדיון אלא מפרש רב פפא שלקח רק פרידה אחת ואם קנה עולה יוסיף לחובתו מדמי חטאת והיא הורכת לנדבה אך אם קנה חטאת לא יוסיף להביא חובתו מדמי עולתו אלא החטאת תלך למיתת,

במטמא מקדש נחלקו אם עשיר שהביא קרבן עני יצא ובמצורע נאמר בברייתא שעני שהביא קרבן עשיר יצא ועשיר שהביא של עני לא יצא, ויש לחלק שבמצורע עשיר יש מיעוט זאת, אך עני שהביא של עשיר יצא כי יש ריבוי תורת, וכן יש ברייתא שמפרשת להדיא שעני שהביא של עשיר יצא שהתורה מתורת ועשיר שהביא עני התמעט מזאת, ולא לומדים עני מעשיר כי יש מיעוט נוסף ואם דל הוא.

משנה קשרו לשון של הזרית בראש שעיר המשלח והעמידוהו כנגד שילוחו ואת הנשחט כנגד בית שחיטתו ובא שוב אצל הפר, וסומך ידיו ומתודה אנא ה' חטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושך אנא בשם כפר לעוונות ולפשיעים ולחטאים שעויתי ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאותיכם לפני ה' וכולם עונים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

גמרא אספיקו דברבי המשנה ולנשחט אם הכוונה שקשרו לו או שהעמידוהו, ויש ל הביא ראיה כמה ששנה רב יוסף שקשר לשון של הזרית בראש המשלח והעמידו כנגד בית שילוחו ולנשחט כנגד בית שחיטתו שלא יתערבו ומשמע שקשרו גם לנשחט כי אם רק לענין העמדה אך לא יתערבו בשעירים אחרים,

ר' יצחק שמע שיש שתי לשונות בפרה שביערי ובאחד שמע שיש שיעור ובאחר אין שיעור ולא ידע במה, ורב ירעה להוכיח מסבא שמשלח שצריך לחלקו צריך שיעור אך בפרה לא צריך, ורמי בר חמא דוחה שגם בפרה צריך כובר ורבא אומר שנחלקו תנאים אם צריך כובר בפרה, ואבי רצה להוכיח שכתוב אצל פרה שכורך את העץ ארו והאזוב בשיירי לשון משמע שיש חלוקה, ויש לגרס כונב לשון.

רב סוכר ששלחתי קלטה את העץ ארו והשני תולעת כשר, ומה שכתוב בברייתא שלשון שהתבהבה יביא לשון אחרת לקדש, מחלק אביי שבאש קולחת יביא אחרת ובנכפפת כשרה רבא אמר שנחלקו אם צריך כובר שלרבי כורכם כדי שיהיו באגודה אחת ולר"א בר"ש כדי שיהי בהם כובר ופילו לשריפת הפרה.

רב דימי אמר שמע ג' לשונות פרה שעיר ומצורע ואחת משקלה י' וזו ואת ב' סלעים ואחת שקל ולא ידע לחלק.

